

Slutrapport for kampagnen OPSON VII

INDLEDNING

Der ses en stigende tendens til svindel med fødevarer og derfor har Fødevareinspektariatet deltaget i Operation OPSON. Operation OPSON er en international årlig aktion rettet mod salg og produktion af forfalskede og underlødige fødevarer og er koordineret af Interpol og Europol.

Operationen har til formål at:

- beskytte folkesundheden,
- bekæmpe organiserede kriminelle grupper, der er involveret i handel med falske og underlødige fødevarer
- styrke det internationale samarbejde
- styrke nationalt samarbejde mellem politi og fødevaremyndigheder
- styrke samarbejdet med private partnere fra fødevareindustrien.

Kampagnen omfattede følgende emner og blev udført af Fødevareinspektariatet:

1. Beskyttede betegnelser
2. Økologi
3. Oregano

Det forventede udbytte var at kampagnen skulle bidrage til at afdække svindel med fødevarer samt at skabe mere lige konkurrencevilkår.

KONKLUSION

Resultaterne viser, at der er problemer med anvendelse af beskyttede betegnelser i restauranter, cafeer mv. idet 15 ud af 25 virksomheder markedsførte produkter, som noget de ikke var.

Der ses ikke umiddelbart svindel med økologi, men der er fundet mange mindre mærkningsfejl.

Der er konstateret mindre problemer med oregano for så vidt angår pesticider og korrekt indhold.

RESULTATER

Beskyttede betegnelser

Der er foretaget kontrol i 25 detailvirksomheder, primært restauranter, cafeer mv., for at kontrollere følgende beskyttede betegnelser: parmaskinke, fetaost, bøffelmozzarella, parmesanost, gorgonzola, cafe de Clumbia, darjeeling te samt lammefjordsgulerødder. I 15 af virksomhederne blev det konstateret, at det markedsførte ikke stemte overens med det, der faktisk blev solgt. F.eks. markedsførte 15 virksomheder retter med parmaskinke, men kun 6 af virksomhederne havde rent faktisk købt parmaskinke. Se tabel 1.

Der er givet følgende sanktioner i denne del af kampagnen: 10 glade smil, 8 indskærpelser og 7 bøder.

Økologi

Der er foretaget kontrol i 9 forskellige supermarkeder for at afdække mærkningsproblemer samt at udfinde relevante produkter til balancekontrol. I supermarkederne blev der sammenlagt medtaget 276 produkter til yderligere kontrol. Der blev i alt fundet mindre mærkningsfejl på 214 produkter. Der var ingen fejl på 62 produkter.

I kampagnen har Fødevarerejseholdet fulgt op på 88 produkter svarende til 11 virksomheder og de øvrige produkter er sendt til opfølgning i den almindelige kontrol.

Der blev foretaget kontrol af følgende mærkningsregler: Krav om obligatorisk EU-logo, angivelse af kontrolkodennummer og geografisk oprindelse, ingrediensliste, den frivillige anvendelse af Ø-mærket samt præsentation og markedsføring i supermarkederne. Se fordelingen i tabel 2.

Der var overvejende tale om mærkningsfejl, som ikke umiddelbart synes alvorlige. Mærkningsfejlene var dog under alle omstændigheder uacceptable. Virksomhederne er

blevet vejledt om reglerne, da det konkret blev vurdereret at der var tale om bagatelagte overtrædelser, henset til overtrædelsens karakter. Én virksomhed, der var mærkningsansvarlig, fik dog indskærpet reglerne, da der var tale om et stort antal produkter.

I forbindelse med Fødevarerejseholdets kontrol af balanceregnskab og prøver, fremviste de respektive virksomheder sporbarhedsdokumentation, datablade mv. på de udvalgte produkter. Der blev ikke fundet tegn på svindel med økologiske fødevarer.

Oregano

Analyseresultaterne viste at 4 ud af 20 produkter ikke levede op til lovgivningen. 3 af produkterne var tilsat andre planter (olivenblade, myrte og cistus) og et af produkterne havde også et for højt indhold af pesticider. Det sidste produkt havde alene et for højt indhold af pesticider.

Virksomhederne valgte frivilligt at stoppe salget og/eller orientere deres aftagere i de relevante tilfælde.

I 2 virksomheder er der lavet en dybdegående kontrol for at afdække om de havde en rolle i svindlen. Der blev ikke fundet tegn herpå.

Der er således ikke givet sanktioner i denne del af kampagnen.

METODE

Kontroller og prøveudtagninger er udført fra december 2017 til marts 2018, hvilket også er den fælles operationsperiode.

Beskyttede betegnelser

Der er forud for kontrollerne lavet en screening på internettet og fremfundet virksomheder, der markedsfører de udvalgte produkter. Fokus var på anvendelse af de beskyttede betegnelser på menuer og hjemmesider hos restauranter, cafeer mv. Herefter blev der udført 25 kontroller, der havde til hensigt at afdække om der var indkøbt de produkter, som virksomhederne markedsførte.

Økologi

Mellem den 9. januar 2018 og den 17. januar 2018 blev der foretaget kontrol i 9 forskellige supermarkeder med henblik på at få screenet så stor en del af de udbudte økologiske fødevarer, som muligt. Kontrolbesøgene blev foretaget uanmeldt. Screeningen omfattede alle typer af varegrupper og herefter blev varer med tegn på fejl udtaget til yderligere kontrol. I hvert supermarked blev der desuden lavet kontrol af markedsføring med skilte, opsætning mv.

Herefter er varerne sporet tilbage til importør og/eller pakkeri og i 11 tilfælde er der i kampagnen gennemført en kontrol af leverandøren. I 3 af virksomhederne er der også

lavet en balancekontrol for at afdække om der er solgt mere af et produkt end der er købt.

Opfølgning hos øvrige virksomheder foretages i den almindelige kontrol.

Oregano

De 20 prøver blev indsamlet hos importører og pakkerier. Prøverne blev herefter analyseret hos Queen's University Belfast, Institute for Global Food Security med metoderne FT-IR og Chemometri modellering. Analysen fungerede som en screening for at undersøge om der var andre blade mv. i oreganoen. Herefter blev prøverne analyseret på Fødevarestyrelsens laboratorium med mikroskop for at identificere den botaniske sammensætning. Sideløbende er prøverne analyseret for indhold af pesticider med metoderne ANA-06.0055, ANA-06.0089 og ANA-06.0417 på Fødevarestyrelsens laboratorium.

DTU har vurderet de konkrete overskridelser og plantetilsætninger.

På baggrund af resultaterne er der lavet opfølgende kontroller. I de tilfælde hvor det er konstateret, at der er tilsat andre blade, er der lavet en grundig kontrol, herunder balancekontrol for at afdække om svindlen er sket i Danmark. Der er udtaget yderligere prøver for at afdække omfanget. Desuden er sagerne sendt videre til myndighederne i leverandørlandene via AAC-systemet.

TABELLER OG FIGURER

Tabel 1, Beskyttede betegnelser: Fejl pr. produkttype.

	Kontrolleret	Falsk
Parma skinke	15	9
Feta	8	8
Gorgonzola	18	0
Parmesan	18	5
Bøffel mozzarella	7	3
Darjeeling Te	3	0
Café de Columbia	2	0
Lammefjords kartofler	1	1
I alt	72	26

Tabel 2, Økologi: Antal af forskellige mærkningsfejl.

Brug af markedsførings-Ø	38
Manglende oversættelse af geografisk oprindelse/Manglende geografisk oprindelse	108
For lille EU-logo	73
Forskrifterne vedrørende gengivelse af EU-logoet er ikke overholdt	25
Manglende kontrolkodenummer/Forkert kontrolkodenummer	20
Læsbarhed	28
Manglende angivelse af henvisning til økologi i ingrediensliste	8
Forkert farve på EU-logo	3
Forskrifterne vedrørende gengivelse af Ø-mærket er ikke overholdt	8
Manglende præcision i sammenhæng mellem landene	25
Manglende EU-logo	1
I alt	337